

Gardenia thailandica Tirveng.

ไม้ต้นเล็ก ไม้ผลัดใบ หรือผลัดใบบางส่วน สูง ได้ถึง 14 เมตร เปลือก สีครีมถึงน้ำตาลออกเทา เรียบหรือขรุขระ มีช่องอากาศเล็กนูน และมีสันตามแนวราบบ้าง เปลือกในสีส้มอ่อน หรือ เหลืองอ่อน มีวงสีส้มเข้ม ใบกว้าง 3-7.5 เซนติเมตร ยาว 7-18 เซนติเมตร พบน้อยมีขนาดใหญ่กว่า กว้าง ได้ถึง 9 เซนติเมตร ยาวได้ถึง 25 เซนติเมตร รูปไข่กลับ ปลายเรียวแหลม (ที่ปลายสุดเป็นแฉ่ง) โคน สอบแคบ ไปเป็นก้าน ใบอ่อนสีเขียวอ่อน มี ยางชั้นเคลือบ ใบแก่เนื้อคล้ายกระดาษหนึ่ง สีเขียวสด กลี้ยงและเป็นมันทั้งสองด้าน มีตุ่มขนที่ซอกเส้นใบ เส้นใบ + 16 คู่ นูนเล็กน้อยด้านบน นูนชัดด้านล่าง แล้วโค้งไปเชื่อมเป็นก้นโก้งขอบใบ ก้านใบยาว 0.5-1 เซนติเมตร ตาใบ มีขนสีเหลืองหนา ดอก ออกเดี่ยว ก้านดอกเล็กเรียว ยาวได้ถึง 1.5 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงยาวได้ถึง 1.7 เซนติเมตร เป็นรูปทรง กระจับอกแคบปลายเรียว (อาจแตกด้านเดียว จากบนลงมา) เมื่อตัดขวางค่อนข้างมีสันตื้น 5-6 สัน เนื้อบาง กลีบ ดอกมีหลอดกลีบดอกเล็กเรียว กว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาว 4.5-6.5 มิลลิเมตร มีพู่รูปไข่ 5(6) พู่ ยาว 2.5-3.5 เซนติเมตร อับเรณูรูปขอบขนาน 5-6 อัน ยาวได้ถึง 1.4 เซนติเมตร ติดได้ปากหลอดกลีบดอก โผล่พ้นกลีบดอกเล็กน้อย ผล รูปรีหรือกึ่งรูปไข่กลับ กว้าง 2-2.5 เซนติเมตร ยาว 3-4 เซนติเมตร มีสันแคบ 5 สัน มีรอยของกลีบ เลี้ยงเป็นวงเส้น แต่ไม่มีหลอด กลีบเลี้ยง หนา มัน แก่ไม่แตก ภายในมีเนื้อ เมล็ดแบนหลายเมล็ด มีเยื่อหุ้ม

พบในที่ค่อนข้างโล่งของป่าผลัดใบ ป่าไผ่ หรือป่าดิบที่ถูกทำลาย สูง 200 เมตร มักขึ้นตามลำน้ำ หรือตามสันเขา จ. ระนอง พังงา สตูล สงขลา

ข้อมูลอ้างอิง : การ์ดเนอร์, โชมอน ไม้ป่าภาคใต้ เล่ม 3 (Mo-Z)-กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2561. 880 หน้า
ภาพประกอบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

